کە ئافرەت لە خۆی ئەبوورێ

● نجاة رفیق حلمی ●

سال هەزارو نۆسەدوو چل‌و یەکە ١٩٤١ رۆژی ١١-١١-١٩٤١ فەرمانی دامەزراندنم بە ماموستا لە شاری کۆیە دەرچووە ؟

فەرمانم هەلگرت‌و لەگەل دایکم بەرەو شاری کۆیـە ڕێمان کرد . خۆم‌و دایکم بەعەباو پێچەوە سەرتاپا رەش ئەچووینەوە .

ئیستاش کە ئافرەتی ئەم رۆژە ئەبینم بە سفووری‌و بێ عەباوپێچـە ئەگەرێن رۆژانی کۆنی خـــۆم یاد ئەکەمەوە ، سەرم ئەسوڕمێ کـــە چۆن رۆژمان ئەبردە سەرو ئەژیاین لە کاتیکا کە چوونە بازار لە ئیمـە قەدەغە بوو ئەگەرچی عەباوپێچـە پۆشیش بووین .

ئەمەی ووت‌و هەناسـەیەکی پر لەداخی هەلکیشا .. ئێ‌ی .. بەلێ یەکەم رۆژی هەنگاو نانم لە بواری ماموســتایەتی‌دا لە (مدرســـە کویسنجق الابتدائیە للبنات) بوو .. سەدووده (١١٠) قوتابیم هەبوون .

خۆم مامۆســتا بووم ، خـــۆم بەڕیوەبەر بووم ، خـــۆم یاریدەدەر بووم تەنانەت قوتابخانەکەشم خاوین ئەکردەوە ، بەو هەستەی کە پالی پیوەدەنام ..

هەستی لیپرسراوی هەســتی خۆبەخت‌کردن ، هەستی کاریکـــی نوێی شــــارســـتانیـــەتی بەدەســـتەوەگرتن . کاریکی گرنگ‌و میژوویی لە ئەستۆگرتن .. جێی شـــانازی‌و ســـەربـــەرزی‌و خۆچەسپاندن‌نیە .. !!

ئەو سەردەمەی کــــە مـــــن مامۆستایەتیم تیـــدا دەست‌پێ‌کرد خوێندن تیکرا بەزمانی عەرەبی بوو، منالیش لە هـــەر تەمەنیکدا بووایە وەردەگیران ماوەی پینج سال لەوێ مامەوە لە دووایـیدا تەمەنی منال بۆ وەرگرتنی کرا بە حەوت سال . لە پێشدا کچی وا هەبوو تەمەنی لـــە تەمەنی مامۆستاکەی گەورەتربوو - کە هاتینە شاری کۆیە لە هەولێرەوە هەست چی‌بوو . ؟ کۆیە ئەوشارە خنجیلانە ئیـــك سووکە گەلی لەلای من دلگیرو نازدارو دلفرین بوو ، هەرچەندە گچکەو تەسك‌و ترووسك‌و بێ‌کارەباو بێ شـــەقامی فراوان‌و بێ خزمەت بوو ، لەگەل ئەوەشدا لەلای مـــن وەك باخچەیەکـــی رەنگـــین ئەینواندو دلی بەستراوو غەمگینی من کەوتە خۆشیـەکی تایبەتیـــەوە ئەویش یەکەم جار بوو کە لە ژیانی شـــاری هەولێر دوور کەوتبوومەوەو سەربەستیم بە خۆمەوە دی تا لە ژێر عەباو پێچەکەشدا بێ بۆ ئافرەت سـەفەر کردن قەدەغە بوو ، منیش مامۆستایەتیەکەم سەرفرازی کردم لەو هەموو قەدەغانەی لیم کرابوون.

(وادیارە ست رەمزیـــە ئەیەوی لەگەل خۆی من بەو ڕیگەیـــــەدا بەرێ) ! ! .

یەکەم شت کە هەستی مرۆڤ ئەیبزوینێ لە کاتی سـەفەردا ئـــەو ریگاو بانەیە کە پێیـــدا ئەڕواتو ئەیەوێ بگاتە ئەو شوینەی کە بۆ یەکەم جار ئەیبینێ منیش ئەوەم هەر لەبەرچاوە کە ریگای هەولیر بۆکویـــە یەکیك بوو لەوخەونـــە سەوزانەی ئەماندیت کە گوایە دەبێ روژیك بیت رِیگای هەولیرو کویـــە ببیتە یەك دوو سـەعات .. ! ؟ کـــە جاران بێ ڕاوەستان لەچوار سـەعات کەمتر نەبوو ئەمە لەهاوین‌دا ، خۆ ئەگەر زستان بوایە ئەوە لە باران‌و بەفردا دەچەقین ، لە بیرمە کـــە جاریکی دوو مامۆستای کچ خەلقی موصـل بوون کە لەزستان‌دا لە رِیگا مابوونەوە لەبەر بەفرو باران لەمالی موختاری دیگەلە نوستبوون .

ئەی ئێوە لەکوێ ئەبـــوون لەکۆیە .. ؟

خۆم‌و دایکم کەلەگـــی‌و ئۆدەی مالیکمان گرتبوو ، گەلیکم پێ خۆش بوو کە بووم بەمامۆستاو لەشاریکی وەك کۆیە کەدیمەنە شیرینەکانی چیا ئەخشینە سەرکەشەکانی کوردستان ببینم .

بۆیەکەم جـــار ئازادی مرۆڤ لەگیانمدا جوولاو ئەو هەلالەو بۆنە خۆشەی کە لە گژو گیا کیوییەکان‌و ئەو ئاوازە خوشـــانەی لە بولبول‌و قومری ســـەر دارەکان ئەهـــات هەستی ئەڤینی ئەبزوین هەستیکی تایبەتی بەشادی‌و بەختیاری .

کە لەقوتابخانە ئەگەڕاینەوە ئەو ماوەی دووایـــیـــمت چۆن ئەبـــردە سەر .

ئەچووینە باغچەو کیلگە چەنـــد مالە ئاســـیار وخۆشەویـــستمان ئەگەڕاین لەبەر ئەوەش کە شاری

کۆیە گچکەیە هاو وڵاتیانی گەلــی خۆش رەفتارنو لەگەڵ غەریبـــدا رێك دەکەون ، خۆشیان‌ویستین‌و تێکەڵ بەیەك بووین ، کاتی دەست بەتاڵیشمان بەنـــەخش‌و نیگـــار کێشان‌دە بردەسەر .

ئەو کێشـــەو بەرەی دووچاری دەبووی ؟

لەبەر ئەوەی خۆم مامۆســـتای وەرزش بووم گەلیك لام گران برو کە کەسوکاری‌قوتابیە کچەکان قایل بکەم بۆ ئەوەی بەشـــداری لـــە (ئیـــستعراض)دا بکـــەن چەندمان دەکرد کەســـوکاریان قایـــل نەدەبوون .

بەگوێرەی وانەکان بەچی جۆرێك دابـــەش دەکران بـــە ســـەر مامۆســـتاکان‌دا ئایاکـــو بە پێی خویندن‌و شـارەزایی‌یان یاخـــود شتێکی تر بوو .. ؟

ئەو سەردەمەی ئیمە شارەزایی بەڵێ بەلام پسپوری لەمامۆستاین‌دا مەرج نەبوو بەڵکوو داهێنـــان‌و لێوەشاوەیی‌و شارەزایی پەیـــدا کردن لەو مەودایەدا بناغــــەی سەرکەوتن‌و رێز لیناانی بور .

لەبەر ئەوە بەرێوە بەری قوتابخانە خۆی بە ئارەزووی خۆی هەمـــوو وانەکانی بەســـەر مامۆســـتاکان‌دا دابەش دەکرد ، بەلام بۆ من ئـــەو وانەی بەرم‌کـــەوت بە ئارەزووی خۆم نەبوو هەرچەندە (بەرێوەبەر وای بە باش ئەزانی) . بەلام ئێـــستا ئەبینین کەوانەکان‌بەپێی توانـــاو ئارەزوی ماموستا کەوشارە زایەکی زانستیانە دابەش ئەکـــرێت‌و بـــە شێوە یەکی دیموکراتیانـــە وادیارە تائێـــستا هـــەر لـــە وا دیارە تا ئێستا هەر لـــە

خزمەتگوزاری خوێندندایت .. بە زەردە خەنەیەکی لە خۆ رازیی‌یەوە کە هەرچەندە جێی شانازی‌یە بۆ بەرێوەبەری قوتابخانەی سەفـــین مامۆســـتا رەمزیە عادل ، ســـەری لەقاند .

بۆ شیوەو جۆری وتنـــەوەی وانەکان ئێستا چۆنـــی ئەبینیت ؟

رەمزیە عادل کە یەکیکە لەیەکـــە مامۆستا پێشەنگەکانی فێر کردن کە بۆخۆی توانیویەتی لەقوتابخـــانەی کوردستان‌دا لەهەولیر ئاقیگایەکی بچکولانە ئامادەبکات .

ئەڵیت : ئیستا وتنـــەوەی وانەکان گەلێ ئاسان‌و رێك‌و پێـــك بووە بەهوی ئەو ئامرازو نەخشەو وێنەو شت‌ومەکە جور بە جۆرانەی کە بۆ هەر وانەیەك بە تایبەتی لـــە لایەن بەرێوەبەرێتی هۆی‌فێرکردنەوە ئامادە ئەکرێت جگە لەوەی کە هەیە مامۆستا خۆش ئەتوانی هەندیکـــی دروست بکات .

هەر وەها بەرێوەبەرێتی پەروەردە هەندیك ئامرازو شت‌ومەکی تاقیگا کە جاران شتی‌وا هەر نەبووە بەسەر قوتابخانەکاندا دابەش ئەکات سەر دەمی ئێمە ئەو شتەی کە ئیســـتا هەیە نەبوو ئەمایەوە ســـەر تواناو لێوەشاوەیی مامۆستاکە ئەگـــەر شتیکی ساکاری دروست بکردایە بۆ ئەوەی لەگەل وانەکەی پیشانی‌بدا .

ست رەمزیە لە بارەی نەهێشتنی نەخوێندەواریی بەوە کە خـــۆی لەیەکـــە مامۆســـتای فێرکردن‌و نەهێشتن نـــەخوێنـــدەواری ئەژمێردرێت ئەلێت : بۆ یەکەم جار لە سەرەتای مامۆستایەتیم‌دا هەستم بە پێویـــستی ئەوەکەمان کرد کـــە رزگاری بێت لە نەخوێنـــدەواری‌و ئافرەت لەکوتی نەفـــای دەرچێت .

بەو هەستە پیرۆزەو بەوهاندان‌و هەوڵ دانەی کە تاکو ماوەیەك خۆی پێوە خەریك کردبوو بگرە وەکـــو ئافرەتێکی لاوی تازە پێکەیشـــتوو خۆی لەبیرچووبووەوە کـــە ئەویش وەك ئافرەت رۆلی لەژیاندا هـــەر ئەوەنیە کە بۆ خوێندن‌و فێرکردن تەرخانی کردوە ، بەلکـــوو ژیانیش داواکاری خۆی هەیە وەکو کچێکی هەرزەکار پێویـــستە ئاتو چێژی ژیان کەمانێکی رەوای مروڤە بیکات .

ست رەمزیە لە کاتێکا ئەم گفتو گۆیانەی لەگەڵ من دەکرد تینـــکی یادی کون‌و بەسەرچوونی لاوێتی‌و روژانی هەرزەکاری خـــۆی بـــە چاوەکانی‌دا تێپەر دەبوو هەســـتی بەشیمانی یەکی بەسۆز لەنێوانمان‌دا ئەوەستا .

ست رەمزیە هێشتا بەدڵێکـــی گەرم‌و پر ئاواتەوە هەولی خزمەت کردنی خوێندەواری ئەدات‌و بـــێ وچان کە هەموو کاتی خۆی پێوە خەریك کردوە ئنجا کە دێتەوە ماڵێ بە تەنیا لـــە خانوە خنجیلەکەیی دا وەك مروڤێکی لە خـــۆ رازی پاڵ ئەداتەوەو ئەحەسێتەوە هەست بە شانازی ئەکات کە بێ ئەوەی بەس خزمەت روژێکی بە فیرۆ نەداوە .

رێزو سلاو بۆ رەمزیە عادل داوای هیوو تواناو تەندروستی بێ کوتایی بۆ ئەکەین .